

MILJØstyrelsen
Miljøteknologi

17. september 2009
j. nr. MST-147-00081
san

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens forslag om opstilling af miljømærkekriterier under den europæiske miljømærkeordning, Blomsten, for produktgruppen *tekstilgulve (gulvtæpper)*.

Resumé

Kommissionen har fremsendt forslag om opstilling af miljømærkekriterier for produktgruppen tekstilgulve (gulvtæpper). Forslaget er udarbejdet af en arbejdsgruppe, ledet af Italien. Der er tale om en ny produktgruppe i Blomsten.

Produktgruppen indeholder miljømærkekriterier for en række relevante materialer og processer i produktionen af tekstilgulve: kemikaliekrav og til proceskrav (emissioner og energiforbrug).

Regeringen forventer at kunne stemme for forslaget.

1. Status

Kommissionen har den 21. august 2009 fremsendt ovennævnte forslag. Forslaget har hjemmel i art. 6, stk. 1 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 1980/2000 af 17. juli 2000 (miljømærkeforordningen) om en revideret ordning for tildeling af et EF-miljømærke.

Forslaget drøftes i et forskriftudvalg i overensstemmelse med forordningens art. 17, jf. art. 5 i Rådets afgørelse 1999/468/EF. Hvis der er kvalificeret flertal for kriterierne, udsteder Kommissionen afgørelsen. Opnås der ikke kvalificeret flertal, kan Kommissionen forelægge sagen for Rådet og samtidig underrette Europa-Parlamentet. Rådet kan med kvalificeret flertal vedtage forslaget uændret eller udtale sig mod det. Hvis der er kvalificeret flertal imod forslaget, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Handler Rådet ikke inden en frist på højst tre måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen.

Nærværende beslutningsforslag indeholder forslag til kriterier for tildeling af EU's miljømærke til produktgruppen *tekstilgulve*. Der er tale om en ny produktgruppe, hvis produkter ikke tidligere har kunnet miljømærkes. Produktgruppen er i familie med produktgruppen *hårde belægnings (fliser, klinker, natursten mm.)* og *trægulve*. Vedtages kriterierne vil Blomsten omfatte omkring 30 produktgrupper.

Afstemning er planlagt til den 24. september 2009. Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketinget.

2. Formål og indhold

Produktgruppen *tekstilgulve* (der typisk benævnes *gulvtæpper*) omfatter/defineres som: *Produkter til anvendelse som indendørs gulvbelægning bestående af vævet, strikket eller tuftet stof (tæpper forsynet med luv ved at trådene er stukket ned i underlaget og limet fast på bagsiden), og fastgjort på (gulv-)underlag med stifter, kramper/hæfteklammer eller lim. Løse måtter, kludetæpper, eller belægnings til udendørs brug er ikke inkluderet.*

Kommissionen foreslår, at kriterierne er gyldige i fire år efter vedtagelsen.

Miljømærkekriterierne sigter på: at mindske påvirkningen af levesteder og de tilhørende ressourcer; at mindske energiforbruget; at mindske udledningen af giftige og andre forurenende stoffer i miljøet; at mindske anvendelsen af farlige stoffer i produkter; og at tilvejebringe oplysninger, som giver forbrugeren mulighed for at anvende produktet på en effektiv måde således, at den samlede påvirkning af miljøet mindskes.

Et miljømærket tekstilgulv skal overholde kriterier indenfor nedenstående områder. Kriterierne er inspireret af nationale miljømærkeordninger, såsom det nordiske svanemærke, det tyske miljømærke Blue Angel, og det tilsvarende østrigske miljømærke.

Sundhedsskadelige og miljøfarlige stoffer: Stoffer og blandinger, der indgår i produktionen af selve gulvtæppet må ikke have følgende CMR effekter, kategori 1, 2 og 3: Kræftfremkaldende (R40, R45, R49), Mutagent (R46, R68), Reproduktionsskadeligt (R60, R61, R62, R63), eller miljøfarlige for det akvatiske miljø (R50, R50/R53, R51/R53, R52, R52/R53, R53).

Ftalater. Ovennævnte kriteriet for sundhedsskadelige og miljøfarlige stoffer udelukker automatisk brugen af fire ftalater, DEHP, DBP, BBP, og DIDP. Derudover udelukkes to navngivne ftalater, DINP og DNOP.

Flammehæmmere. Kun flammehæmmere, der anvendes reaktivt må tilsættes, dvs. de bindes kemisk til materialet der skal flammehæmmes. Efter den kemiske binding, må der ikke være resterende flammehæmmer tilbage, der kan klassificeres som havende CMR effekter (R40, R45, R46, R49, R60, R61, R62, R63, R68) eller være miljøfarlige (R50, R51, R52, R53).

Krav til tekstilet. Der stilles et udvalg af de relevante krav, der også er gældende for produktgrupperne tekstiler og madrasser, herunder krav til indholdet af pesticider i uld, proceskrav til polyamid (Nylon), polyester og polypropylen.

Bagsiden af et tekstilgulv (typisk en skum) skal ligeledes overholde krav til indhold af stoffer, bl.a. basiskrav til kemikalier (ovenfor beskrevet) og relevante krav til latex og polyuretan, som beskrevet i kriterier for madrasser.

Proceskrav

Spildevand. Der stilles krav til indholdet af organisk materiale, metalkompleksfarver og kobber i spildevandsprocessen fra produktionen. Brugen af farvestoffer er reguleret, således at miljø- og sundhedsskadelige farvestoffer (og med indhold af bly, kadmium, kviksølv, krom) ikke må anvendes.

Energi. Der stilles krav til energiforbruget ved produktionen ud fra en formel, der vægter brugen af 1) indholdet af genanvendte materialer, 2) forbruget af fornybar energiformer, 3) elforbrug og 4) øvrige brændselsforbrug.

Vulkanisering. Vulkanisering af undertæppets gummi/skum må ikke anvendes.

Brugsfasen

Formaldehyd. Der stilles krav til indholdet af formaldehyd i skumdelen af tekstilgulvet.

VOC. Der stilles krav til afgivelsen af VOC (flygtige organiske forbindelser) i det færdige produkt. Kriterierne er på linje med kriterierne for trægulve, og kriterierne i det tyske miljømærke, Blue Angel.

Øvrige krav

Produktkvalitet. Produktet skal være brugbart til formålet, hvilket skal kunne dokumenteres ved CE mærkning, ISO standarder, CEN normer, eller lignende, f.eks. nationale branchestandarder.

Emballage. Der stilles ikke krav til emballagebrug/materialer (det er et krav i kriterier for trægulve).

Forbrugerinformation. Til produktet skal medfølge information om brug og vedligehold af gulvproduktet, herunder information om kulde/varmepåvirkninger, fugtforhold ved brug, modstandsdygtighed overfor pletter og kemikalier, rengøring og rengøringsprodukter. Der skal medfølge information om forventet levetid og anbefaling af mulige veje til genanvendelse eller affaldsbortskaffelse.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen har ikke redegjort herfor. Da formålet med forslaget er at udvide rækken af produktgrupper i en allerede gældende fællesskabsregulering, vurderes det, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget medfører ingen lovgivningsmæssige konsekvenser for Danmark.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Miljømærkeordningen er frivillig, hvorfor forslaget ikke forventes at medføre konsekvenser for stat, regioner, kommuner eller erhvervsliv.

Beskyttelsesniveau

Det vurderes, at forslaget påvirker beskyttelsesniveauet i EU positivt. Det er ikke godtgjort, at kriterieniveauet vil omfatte den miljømæssigt bedste tredjedel af markedet, som ellers er målsætningen ved fastsættelsen af miljømærkekriterierne under miljømærkeordningen.

5. Høring

Forslaget har ikke været i høring. Kommissionens forslag er videresendt den 25. august 2009 til medlemmerne af Danmarks miljømærkenævn.

Et rammenotat har været i høring i EU-specialudvalget for miljø med frist til den 15. september 2009 kl. 12.

Forbrugerrådet har oplyst, at Forbrugerrådet af ressourcemæssige årsager ikke har mulighed for at forholde sig til forslaget og at Forbrugerrådet således ikke kan tages til indtægt for at støtte dette eller for at gøre det modsatte.

Herudover er der ikke indkommet høringssvar.

6. Forhandlingssituationen

Arbejdet med opstilling af kriterier for produktgruppen har været ledet af Italien. Det kan ikke vurderes endnu, om forslaget bliver vedtaget.

Kommissionen har valgt samme fremgangsmåde for flammehæmmere som i de vedtagne kriterier for tekstiler og madrasser (marts 2009). Kun kemisk bundne (reaktive) flammehæmmere må anvendes. Flere medlemslande har ønsket samme krav som i flere nationale miljømærker, hvor både bromerede og klorerede flammehæmmere ikke må anvendes i miljømærkede produkter.

Det har været diskuteret om Blomsten skulle stille krav om, at en vis andel af materialerne skulle være fornybare ("naturlige fibre") og/eller genanvendte materialer. Bl.a. den danske tæppebranche (Dansk Mode & Tekstil) har ikke kunnet støtte et sådant krav. Kommissionen har i sit sidste udkast valgt ikke at stille krav om fornybare og/eller genanvendte materialer. Brugen af fornybare og/eller genanvendte materialer fremmes i krav til energiforbrug.

7. Regeringens holdning

Regeringen forventer at kunne stemme for det foreliggende forslag, men lægger afgørende vægt på, at de generelle basiskrav til kemikalier ikke slækkes. I den forbindelse vil regeringen lægge vægt på, at basiskravene til kemikalier skærpes, således at kemikalier, der kan klassificeres som meget giftig og giftig (R23, R24, R25, R26, R27 og R28) udelukkes. Dette vil bringe disse kriterier på forkant med EU's kommende miljømærke forordning, der endnu mangler formel vedtagelse i ministerrådet.

Regeringen vil lægge afgørende vægt på at få udelukket stoffer, der i REACH forordningen (nr. 1907/2006, med udgangspunkt i artikel 57 og 59, stk. 1) er udpeget som særligt bekymrende (*substances of very high concern*, SVHC). Dette bør ske som en konsekvens af resultatet af forhandlingerne om Blomstens reviderede forordning, der eksplicit udelukker sådanne stoffer.

Regeringen vil fortsat arbejde for, at alle bromerede og klorerede flammehæmmere udelukkes. Et sådant krav findes i det nordiske svanemærke, men Regeringen kan støtte Kommissionens forslag om, at kun reaktive (dvs. kemisk bundne) flammehæmmere anvendes. Det vil mindske afgivelsen af flammehæmmere til omgivelserne i brugsfasen. Den meget omtalte bromerede flammehæmmer, deca-BDE, som nu er forbudt i elektronikprodukter i medfør af RoHS direktivet kan således ikke anvendes i miljømærkede produkter.

Regeringen hilser det velkomment, at Kommissionens forslag udelukker følgende miljø- og sundhedsskadelige ftalater: DEHP, BBP, DBP, DINP, DNOP og DIDP, som i april 2008 og marts 2009 blev udelukket i hhv. miljømærkede maling og lakker, og sko.

Regeringen vil arbejde for, at allergene stoffer og blandinger (R42 og R43) udelukkes.

Forslaget omhandler ingen regulering af brugen af biocider. Regeringen vil (som i produktgruppen trægulve) arbejde for, at det ikke er tilladt at anvende biocider i miljømærkede produkter, eller at kun de såkaldte lavrisiko biocidprodukter, der er defineret i biociddirektivet på anvendes.

Forslaget stiller krav til indholdet af organisk stof i spildevandet fra uldvaskerier, målt ved det kemiske oxygenforbrug (COD). I revisionen af kriterier for tekstiler (marts 2009) blev samme krav justeret til 45 g/kg uld, på baggrund af studier af tilgængelige uldvaskerier og deres renseteknik. I Kommissionens nærværende forslag er grænsen sat til 5 g/kg. Miljøstyrelsen vil høre Kommissionen, hvorvidt forslaget bunder i nye data for uldvaskerier, der samtidig muliggør en skærping af COD kriterierne i produktgruppen *tekstiler*, eller om det er en fejl, der således skal rettes i nærværende kriterier for tekstilgulve.

Hvorvidt et tekstilgulv skal indeholde en hvis mængde fornybare materialer, vil ikke nødvendigvis give en bedre miljøprofil. I så fald skulle produktgruppedefinitionen snarere kun omfatte f.eks. gulvtæpper af uld. Set i et livscyklusperspektiv kan syntetiske gulvtæpper godt have en bedre miljøprofil i forhold til anvendelsesområde og levetid.